

Драган ТРИФУНОВИЋ

ca ècole normale su|

286 - G : 51

Драган ТРИФУНОВИЋ

У ПОВОДУ СТОГОДИШЊИЦЕ ЗНАМЕНИТОГ СРПСКОГ НАУЧНИКА
МИХАИЛА ПЕТРОВИЋА-АЛАСА (1868—1978)

Преписка са école normale supérieure

УВОД

париског периода (1889—1894) у ширину нас до веома значајних података. Такој интеграцији диференцијалних једначина последица курсева механике у Сен-Пен-а; Петровићево усвајање феномена наукама и идеја о уопштавању резултата је научне атмосфере **Париске математичке школе** (ЕНС) и др. Ово намеће и сам значај преписке (писма и др.) из овог периода. Ово је још 1960. године у раду (1).

Ова се овде излаже, обухвата догађаје у *École Normale Supérieure*, добијања стипендије, Интернату ЕНС, раду на докторској дисертацији, концепт писма, изложено је овим местима дат и одговарајући коментари.

ПРЕПИСКА

Преписка је изложена хронолошким редом, при чему је преписка Михаила Петровића у Музеју града Београда, а преписка Михаила Петровића у Библиотеци Националне школе у Паризу.

Paris, le 2

Paris, le 2

известило Министарство Иностр. Дела да се потчињавате свима условима прописаним за унутрашње питомце и да сте изјавили да Ваши родитељи пристају да одговоре свима новчаним обавезама које су скопчане са интернатом па и онима, ако би за странце у интернату постојале.

Прилажем вам овде копију писма, које сам по овој ствари добио од г. Спидера. Из ове ћете копије видети под каквим Вам је условима одобрен улазак у помењу школу.

Обраћајући Вам пажњу да је нужно да се покажете примерним у извршавању свију дужности, којима су подложни питомци, међу којима је место за Вас тражено и дозвољено, као и да имате на уму да сад само од Ваше спреме за испит зависи пријем на испиту и улазак у интернат ко Ваше одлично владање и успешно учење у тој школи карање Ваших старијих за Ваше издрж

Јевре

☆

Ministre de Serbie

Paris, le

le Ministre,

à votre communication du 1er de ce
que M. le Ministre de l'Instruction
prendra part au prochain concours d'ad-
mission (Section des Sciences). M. Fallières
approuve de sa décision votre compatriote
à inscrire sur le registre des candidats qui restera
ouvert jusqu'au 1er Mars prochain. Dans le cas où M.
Fallières n'aurait pas répondu, il devra, avant d'y entrer, venir
présenter ses papiers pour le prix de sa pension pendant
qu'il quittera en outre les frais du trousseau
nécessaires.

(P. m)

☆

autorisation que j'ai recue comme éta-
blissement publique, je soussigné Petrovitch

La lettre de convocation pour le concours devra m'être adressée à mon nom, Paris 13, rue Brezin.

Paris, le 24 II 1890.

Petrovitch Michel

[Изјава]⁹⁾

Conformément aux conditions pour l'admission à l'Ecole Normale Supérieure à Paris, je soussigné Lazarević Novica, coré de Belgrade, tuteur de M. Petrovitch Michel, m'engage à remplir toutes les conditions matérielles, exigées pour son admission à l'Ecole, et en particulier à verser le prix de la pension et du trousseau, dans le cas où Michel Petrovitch serait admis à l'Ecole.

890

Curé de
Lazarević

le des affaires Etrangères pour le glis
ci-contre, constatant l'authenticité de
vić, Curé de Belgrade.

90.

Pour le
Le Secrétaire

МИНИСТРУ ПРОСВЕТЕ И ЦРКВЕНИ

боду обратити се Господину Министру
која би ми омогућила довршење нау
о разлоге који би могли ићи у прилог
м или не, а затим разлоге који ме пр

сам 1885-те године гимназију београ
г. Велику школу,¹³⁾ као што приказу
а и великошколска. Као ученик и свј
м два философска темата, који су наг
дне године бављења у Паризу, издр
'cole Normale Superieure и ушао у
des Sciences. А како држим да је то
гити пажњу сматрам за дужност изде

за интернат у Ecole Normale. На преставку директора студија у Section de Sciences исте школе, пред киме сам имао издржати претходни испит из кога би се могла оценити могућност успеха на конкурс, министар просвете у Паризу одговорио је г. посланику Србије актом, чији потврђени препис прилажем, и из кога се види да ми је одобрено конкурсисање, и да се упућујем уписати се у списак конкурената при Париској Академији.

Према приложеном позиву вице-ректора Париске Академије, којим ме извештава да сам увршћен у кандидате и позива на конкурс, издржао сам пред испитном комисијом на Сорбони писмене испите од 16—21 Јуна т.г. а усмене од 21—29. Јула т.г., према програму за „admission à l'Ecole Normale Supérieure, section des sciences“.

Најзад према решењу испитне комисије, одобреном 5. Авг. т.г. од

Паризу, изабран сам за интерног питомца (interne) у школи која је а као странац плаћам годишње 1.200 франка, а које се тражи и од поданика Француске школе по свршетку школе. О овоме улазак у школу носим уверење поддиректора школе.

У Ecole Normale ушао сам 2. Новембра т.г. Овој године, и обавезан да према програму писанса:

- 1. sciences mathématiques;
- 2. sciences physiques;

одређена је за спремност агрегације или доктората на Сорбони, а Ecole Normale одређена је за спремност за ова два писанса и докторат, односно за спремност за упућивање у свестраној примени (application) у различитим зететским испитима, и тиме им омогућила је да се пријављују на испите; поред овога она има за задатак да се пријављује на испите партијама које се не траже на помисама, а на још један пут свратити пажњу Г. на конкурс у коме учествује по неколико година, а не само осамнаест. Најзад, могао би на конкурс изабран за Eleve interne који је изабран за Eleve interne који је пријављивали за улазак у Ecole Normale, а који је посећивање предавања без права на испите, лабораторијама, кабинетима, библиотеци и

лисанса: математички или физички, ја сам самим уласком у школу обавезан да за две године свршим оба ова лисанса. А спрема која је требала за улазак у Ecole Normale, прилике за рад које су ми дате, и воља за рад, појачана успехом на конкурс, дају ми наде да ћу у томе успети.

Поред докумената које подносим у прилогу, Г. Министар би се могао у свему наведеном и непосредно уверити преко Г. посланика Србије у Паризу и директора школе, који би на званично тражење одговорили и на друге појединости.

Разлог који ме принуђава да поднесем молбу за државну стипендију, овај је. Оставши после ране смрти свога оца, Никодима Петровића бив. свештеника и професора богословије београдске,¹⁶⁾ у шестој години, без оца пао сам са целом породицом на терет свога деда Новицића београдског. Под његовим старањем дошао сам у 17-тој години гимназију, у 21-вој Велицићу послео ме је прошле године у Париз у Ecole Normale.

Моја молба које деда подноси за моју породицу за државну стипендију због издржавања у Паризу о његовом старању, њему су на терету још моја три молбе за државну стипендију моје би даље школовање било да се одлучи и на уштрб целе породице.¹⁷⁾

Молим Г. Министра да ако оцени, да ли је право оних које дају право на државну стипендију за три године, онолику, колика се даје у Паризу. Понављам да се обавезујем за две године да завршим лисанса, а за три довршити Ecole Normale и да се вратим у Београд у следећу годину на спремност за агрегацију и државну службу.

Господи

поштом

Михаилу

Eleve de l'Ecole

✱

Париз

Поздрављајући Вас, Честитам ти од свег срца успех у завршетку овога што добро знам колико си увек

заједничког са практичном страном? Да ли ће се сад кад си ослобођен једног таквог терета и бриге, почети будити стари планови, маколико прекобројни, но за које сам сигуран да би сад кад... нашао у њима право задовољство.

твој Мика²⁰⁾

☆

Université de France
Ecole Normale Supérieure

Paris, le 30 avril 1891.²¹⁾

M. Michel Petrovitch

Почини неким од идуће недеље: устајање у 5,00 сати (уторак, среда), петком у 6,00, а недељом и понеде...

☆

l'École Normale Supérieure
Paris,

M. Michel Petrovitch

Got-a почеће сутра у петак 1. маја у деља предавања ће бити суботом у и...

☆

l'École Normale Supérieure
Paris,

M. Michel Petrovitch

идуће недеље предње двориште биће отворено (недеља, четвртак и субота) и од 6,00 до 6,45 за улазак у учионицу у 5,45 или 6,45

☆

l'École Normale Supérieure
Paris,

M. Michel Petrovitch

Париз, 1. Април 1892.²⁶⁾

Поштовани деда,

Пре свега да Вам честитам празнике са жељом да их дочекујете са бабом још много година у досадашњем здрављу, и да задајете себи мало мање бриге за унука, који вам — у колико се сећам — није никад давао повода за то.²⁶⁾

А сад на ствар. Дознао сам, деда, да је једном овд. питомцу истекао прошлог месеца рок стипендије, и држим да би то била zgodна прилика да замолите Андру за повишење стипендије, и да одржи реч коју је дао.²⁷⁾ За то би Вас молио, да кад добијете времена (док још иста стипендија

ругу какву цель), одете министру (али не начелнику или а га потсетите на обећање. Реците му, кад дођете кати у Паризу, што у осталом и сам неће кажити, алба кажите му да сам је предао још једном код г. Грујића и чуо да је одиста говори.²⁸⁾

За стипендију за април, али ћу је остати само за две и двема стипендијама могао платити, али неће, а да ми не морате ви слати паре за ове три пара, употребио сам за хаљине.

За Ускрс и месец Април немојте ми слати ништа слати, али Вас молим да ми не дајете трошка, да не би крњио стипендију.

Ускрс имамо распуст, који ће трајати две недеље, а професорима на море, где ћемо остати до краја летњег плеску обалу.

Десио овде један догађај, који је могао бити велику ларму: један француски војник прекјуче изјутра у сред Париза, и замишља да га захава, а, и да би их набавио г. официр неће да их и опљачка их. Пошто је био ухваћен, официр се те да спасу част војске; али то није успело, јуче у 5 сати изјутра одсекли су му главу, те да је то официр који је свршио овај догађај. Можете веровати колику је то ларму

Париз, 23. Маја 1923го

Поштовани деда,

На Ваш захтев извештавам Вас.

1^о Да сам примио пред Ускрс од г. Фирмилијана писмо са два наполеона.

2^о Да сам примио Ваша два последња писма.

3^о Молим Вас да ми од сад нико ништа не пише о кући, ни добро ни зло, јер нећу ништа да знам, нити ме се тиче. А најбоље би учинили да ми нико ништа и не пише.

4^о Још је рано да се бринете о моме доласку или недоласку кући, вршујем пре два и по месеца. Поштедите ме докле ја не дођем нити. Само још имајте у виду да ме не пише у последњем писму, могу лако бити по вољи. А мени се чини да сам дотле писао.

Љуби вам

Па

ми деда,

Ја сам ово само за то, што би ми било жао да не добијем ову шњег писмо, писано у тренутку љутње кад сам год могао. Ви добро знате да сам се никад ни на раду и у послу, па не би требало да сам никад ништа или да сам претерао, а није право да сам се и лупајући главу оним што ви називате да Вам се не би извињавао, да ми није тако зрејам, и кад Вас не би оволико волео да сам Вам писао, рано је да мислите о томе да испита има још нешто више од 2 месеца да о томе мислим. А ако хоћете да дођете у риза до Београда, рачунајући и узгрејане же може трећом класом, пут кошта 150 Беча до Београда, који стаје 15 форинт у банкама. Дакле потпуна сума износ које ме осудите да дођем летос кући. Т

Париз, 24. Јуна 1892³³⁾

Поштовани деда,

Нисам Вас известно у своје време о томе да сам примио Ваше писмо и паре које сте ми послали, али немојте ме кривити за то. Ово вам пишем само зато да се не би бринули, а иначе не би вам имао о чему писати.

Са мојим „кривог...м глагол'има“ бићу готов кроз месец дана, а дотле имате времена да размислите о моме доласку или недоласку кући. Покоравам се и учинићу како год за добро нађете, само вас молим да ми не изводите из разлог то, како су ме се бојаги зажелели сви код куће,

разговарамо о кућевним пословима итд. Нећу бити
да у то верујем. Кажите ми кратко и јасно
ћу да ми не долазиш кући, па ћу ва
унђања.

и до сад, ни боље ни горе.

Љуби вам руку

у винограду.

Пари

деда,

да и ове године дођем кући, онда је довршујем са мојим драгулијама, и Вас да не закасните много са поштом, се школа затворила пре но што доби казати ни приближно дан кад ћу сти ћу бити готов, можда кроз 7—8 дана,

ово важи само у том случају ако ј ако оставите мени на вољу, немојте м а да ме известите.

Љуби вам руку

Париз

вије, на адресу Ecole Normale Supérieure; ја ћу све исплатити када ми
будете ставили до знања цену часописа.

Примите Господине уверење мог потпуног поштовања

Michel Petrovitch
студент III године

☆

Париз, 1. Фебр. 1893.⁵⁾

Поштовани деда,

Примио сам јуче ваше писмо и видео како сте са здрављем. Бринем
се само за бабу, а мајка са њеном „инфлуенцијом“ (или као што ви зо-
вете: филоксером) само нека почешће иде у виноград, па нека се не боји.³⁶⁾

Ја сам здрав и немам бог зна шта да вам пишем. Другове сам по-
јом што сам је од куће донео, али где ћете ви изаћи на
ји никад нису ни видели праве ракије.
какве смесе, и који немају ни појма о
ракија. Један или двојица, који нису
фабричке ракије и који се разумеју, н
е или опор укус, или не знам некак
гавла на језику итд. Ја сам их посла
мој орман, па некад изврнем коју чаш
а их нуткам а они да ми налазе ману.
преместили оно буренце из подрума д
оно моје гудало од баса?
ра буде писала, пошаљите ми адресу
име оне улице где од седи (да ли бе

покорно деда, кажите ми у Марином
јем: да ли му мислите слати по какву
и му послати трошак да се врати у
једно или за друго, да бар с тим не
а неће бити у кући неприлика, готовс
али овако док сам овде не смем да е
да се причува колико год може до л
кренути на боље.

мајкицу кад буде дошла; тако исто
а неће ићи на страну чак и до 1-вог Ју.
има у кући од Вашег Мике.

Г. Петру Павловићу, професору³⁹⁾
Београд, Урошева улица 6

Париз, 26. Окт. 1893.

Поштовани г. Перо,

Знам да сте ми јесенас при поласку дали новац за малу Лапапонзову минералогичку, коју вам ни до данас нисам послао. Не би било никакво оправдања кад би Вам казао да сам то био потпуно сметнуо са ума, па нећу ни покушати да Вам се правдам. Али пошто ћу скоро бити готов са мојим послом и вратити се кући, то Вас молим да имате доброг јавити ми: да ли неће бити доцкан да Вам том приликом донесем исту Минералогичку, или — ако сте је због моје непажње досад већ набавили, да ли да Вам е дело, које би Вам било потребно.

Жујовић, који се бави израдом своје
дела које спрема.⁴⁰⁾

аја провести распуст код куће у Београду,
молбу да ме на време известите на кој

С поздравом Е
45 rue

☆

Пај

г. Перо,

ме извинити што сам збуњен својим
бину коју сте ми дали кад сам летос по
и данас поштом Лапаронову минероло
утио оволиким чекањем. Ако би Вам
кву наруџбину, верујте да се овакав

ешто Паји, али му не знам адресу. Бу
ране кад му будете писали.

их Вас г. Перо, молио за једну ствар.
ругова, и ако Вам то није досадно, да
је ће се тезе за професорски испит из
дине? Ово Вас молим само у случај
нава молим Вас немојте се трудити

Париз, 5. Дец. 1893. ¹⁵⁾

Господине,

Већ сам имао част да Вам будем представљен од Господина Таннегу-а. Према једном савету дозволите ми да се обратим Вама, желећи да са Вама разговарам о питањима која су предмет мојих радова. Ја ћу Вам бити врло захвалан ако би сте хтели одвојити један дан за мене да Вас не бих више деранжирао.

Изволите примити Господине уверења о мојим осећањима пошто-вања

М. Petrovitch
Ecole Normale Supérieure

Пари

Dieu,

напослави да будем назван по сто пута
рио и унапред те извештавам да сам
код тебе, као што је то било догово
словенски Божић, и обавезан сам, уп
до посланства моје земље, као што је
или у једном сличном времену? Ја бих
гетамо по граду и околини а ако бих
и затворени у кафани.

рта за Амиен важи три месеца, изра
е мог повратка из Србије.

Париз

да,

кад сам Вам писао последњи пут збо
ем, но због које није вредело да ва

јавим једну вест: и ове сам године,
другова из ове школе код Председ
оја ће бити кроз три недеље. Немојт
ће вам ретко ко веровати од оних ко
исцепаним туром носећи оне штуче ко

но до сад), како би од тога отплаћивао хаљине, књиге и ствари, које су ми неопходно нужне, и које за ово кратко време док сам још овде, морам пошто-пото набавати, јер без алата нема заната. А нарочито су ми потребне хаљине, јер ви знате да нисам добио хаљине још од прошлог Ускрса, а осим тога остао сам и без ципела и шешира. Од свих тих трошкова бисте ослобођени, ако будете могли да ми шаљете сваког месеца, за ових 5—6 месеци док сам још овде, по 40—50 динара са којима би исплатио мало по мало све те нужне ствари, за које у осталом имам кредита код школских набављача. А ја се надам да ће вам то бити последњи трошак на мене (знам да ћете казати „јес“, до прве прилике“).

За ово вас молим само зато што држим да није ни мало претерано, да то неће бити утрошено узалуд и да то не би било на уштрб кућних трошкова би вам то било теретно, ја могу опет да се ограничавам да вас поштедим од својих трошкова. Од Радивоја да ми јави опширно о се њега, зависиће то, да ли ћу ја повући

што сте лепо и весело провели славу, али и коју чашу и у здравле старог кад би вам могао посвирати о слави доћи ће и то. Само би молио Мару да скрено, и у исти мах да ми јави кад томе ништа. Нека ми мајка потражи, а сам био 2 1/2 месеца у војсци, и не би без тога могао имати неприлике ако

зица ништа не пише кад сам ја њему
Љуби вам руку

Париз, 1

деда,
жештавам вас да сам примио ваше писмо што вам ретко пишем; молим вас да не брине, већ једино то, што избегавам да ме мучи неизвесност о томе како је ико, теже но свима вама, бити одвојен од вас од помоћи. Али, деда, ова четири

љутње, умора итд? Знам да ћете се засмешити, али ја тврдо верујем, да нећете дуго на то чекати, и да ћете до године у ово доба имати много мање и љутње и мора но сада.

А сад да вам причам о својим стварима. Писао сам вам да сам позван са неколико другова на забаву код Председника Републике. Забава је била у прошли четвртак, и разуме се да сам ишао. Знам да вас то не интересује бог зна колико, али држим да ћу задовољити Марину радозналост ако вам испричам како је било и шта се може видети на балу код Карноа.

Пре свега нека Мара не замишља огромне сале у којима се знојили од играња, у којима старци и бабе поседају у наоколо па пијуцкају и гледају нека дана скачу и играду, без чега се тамо код нас не може ни замислити бал. Бал код Карноа не личи ни на

но увече стигли пред Јелисејску па.

Пари.

а,
а Медитерану немају ни власти, ни ш
ри, који су једини становници тих ос
ину: он им је и судија, и кмет, и лека
десет година не излазе на суву земљу

е се са ово мало ствари што сам вам
ми је по свој прилици последње јачи
спомени до год сам жив. Кад вам се
гвари које сам доживео и видео.

нас замолим за нешто, али вас покорн
е то можда скупо коштало. Ствар је у
две дипломе из касе, па их са овим
ите после Ускрса Министру просвете
ж. питамац. Али вас молим да их нип
у њима ми је цела будућност, а у ми
потребне су ми одмах.

ђите са овим актом и са оне две ди
х лично министру, кажите му да то ч

штати, али то су ствари које не треба ризиковати. Молим вас покорно да то учините одмах после празника, јер је ствар хитна. Пошаљите ми их поштом, а не на ма који други начин.

Само понављам вам опет да добро пазите на дипломе, јер се оне не издају два пута. У коверти у којој се оне налазе, има још и два-три моја уверења из војске; оставите их брижљиво у касу јер ће ми требати.

Мој друг Васа Јовановић (син г. Уроша) отишао је у Београд и мислим да ће доћи нашој кући. Немојте га оптерећивати ничим, јер није лако носити.

Известите ме од куће како је баба; молио би Мару да ми мало почешће напише макар по две три речи.

Паје ако буду дошли о Ускресу.

од ваш

✱

20. Маја 18

а,
ног видим да сте осим бабе, и ви и ма својој прилици биће то иста зараза, и исто време. Не знам како је код вас у , какве се ретко виђају и у Јулу и Августу дана.

пре три недеље да ћу ићи са професорице на југ Француске.⁵²⁾ Тако је и бродовима били смо на Средоземном мору, и кад сам се вратио у Грчку на због јакога сунца које је на југу. Видео сам и море, видео како се лове сардине, видели смо и крстарице, и оно зашто моранце са дрвета и шетао путевима (у јавним дрветом, као код нас тополама и дрветом) трошку, осим нешто мало лигнума за које какве ситнице.

Виђају који се десило код вас у Србији, и на. Новине су биле пуне причања о последицама које ће то имати за Србију, због кога смо у последње време и

каких незгода, али не знам да ли доласком Новаковића као министра просвете, нећете ви и митрополит имати каквих незгода. Како било да било, али то што се код нас десило биће многим један разлог више, колико мало треба веровати у силу и моћ једне партије баш и онда кад се она замишљала на врхунцу силе, и кад мисли да јој ништа не може наудити.

Како је сада баба? Хвала богу, из Мариног писма видео сам да није баш онако како сам мислио да је; и нека би дао Бог да то потраје тако, а по само кашљу, баба ће се још дуго држати.

Како је мајка после оне грознице о Ускрсу? Шта мисли да ради у иностранству? Да ли је што посејала, а нарочито патлиџан за ону виногра-

ајку да ми потражи — кад имаде ка
ку моју објаву да сам био два и по м
ге добили пре две године од министр
е у војсци до свршетка школе (ако с
етос ћу по свој прилици морати довр
и службу.

БЕЛЕШКЕ

ено је десет Петровићевих писама са Е
ком се аутор овог рада захваљује биб.
отеке САНУ на доброту и предусретл
заоставштине.

асцикла (f) 2.

ић (1821—1895), посланик Краљевске С
вићевог деде проте Новице Лазареви
) да млади Петровић изабере Париз
ујић знатно ангажовао око Петровић
да је Ј. Грујић предложио да прву год
јемног испита) Петровић проведе ко
ге 1889/90 године завршио ЕНС.

2. Препис писма Spuller-а учинио је са
1.

вић наводи 8 мај као дан рођења пи-

8) Петровићева адреса у Паризу, где је у породици Мирман провео непуну годину дана припремајући пријемни испит за ЕНС.

9) Фонд МГ, f. 1.

10) Дед. Михаила Петровића, прота Саборне цркве Новица Лазаревић.

11) ДАС, Мин. просвете, XXV, 207, 1894.

12) Петровић је са седам разреда гимназије полагао испит зрелости (1885). На овом испиту, Петровић је био одличан из свих предмета.

13) Јуна 1889. Петровић је завршио Природно-математички одсек Филозофског факултета Велике школе у Београду.

14) Петровић је као студент Велике школе добио две Светосавске награде (1889 и 1890) за урађене темате из рачунских машина и аналитичке геометрије [2].

15) Као што је познато, Петровић је положио оба лисанса (1892 и 1893), 1894. године.

Петровића, Никодим (1843 — 1875), ————— Бачке школе. Школован у Русији, врло ађана вароши Београда. Често болешљив је Никодим Петровић. Имао три брата Радивоја, Милоша и Н.

уочи полагања лисанса из математичког државног питомца.

концепт писма.

Петровић — Паја, нераздвојни друг Михаила Павловић је студирао Природно-математички одсек у Београду; био је дугогодишњи професор прве гимназије у Београду. Са Петровићем је ратовима. Синовац је Петра Павловића Српске земље.

Петровића (св. 8).

11.

Петровића, Марија Нешић — Лазаревић београдске породице Нешић [3]. Професор Велике школе и министар просвете.

(1873—1898), брат Михаила Петровића Лазаревића. Несталан и плаховит, врло весело образовање. Са свршених 5 разреда гимназије у Београду, у Конзулат Краљевине Србије често болешљив на плућима, умро врло млад.

³⁵⁾ Исто као под 25.

³⁶⁾ Виноград на Топчидерском брду је поклон деде Новице Лазаревића свом унуку за положен испит зрелости (1885).

³⁷⁾ Радивоје (1860—1899), брат Михаила Петровића. Имао је лик оца Никодима и био тихе природе и нежног изгледа. У образовању је пошао путем свога оца. После завршене богословије у Београду, одлази у Русију (Новгород) где студира у Државној семинарији (теологија). У Новгороду борави у истом периоду када и Михаило у Паризу на *Ecole Normale Supérieure*. За време школских распуста долазио је у Београд. Са фотографија — поклону свом деди и брату Мики, дознајемо да је 1891. био богослов III године, а 1897, свршени богослов.

После завршене семинарије, 1897., вероватно да се Радивоје није вратио у Србију — Београд, већ је остао у Новгороду. Болестан од ту-

је врло млад, 1899. године.
чим стварима Михаила Петровића пр
зво из Новгорода, које је Михаило
а (дедина писма и слике, студије из

во писмо је занимљиво и открива нам
, литерарно расположеног и оданог св
аја 1894 год.

паре (7) рубаља које си ми послао 10-
До сада сам издржао три испита; свр
сам намеран да дођем ове године ку
ило или могло бити каквих препрека о
е тичу. Једини изузетак биле би твоје
и ти бато рекао и заповедио да не дође
цао ма како ми тешко било.

бато не зачуђава моја покорност коју
цао оправданом. Ја сам уверен; да би
ашњавати разноврсним начинима; но
корности према теби, довеле не мисли
то што си ми једном речју преобразов
а, када сам узнао прави и истински з
је, и у чему се састоји, ствар ми је с
но ја се подвуко чини ми се мало б.
ном речју ја видо у науки најчистију
далеко од мене. Ја се уверих да је на
сно, срећа, благо човечанства а послед
дом и ослободити човека од случајнос
времена, т.ј. времена од када узнадох
и, ни бити енергичним, ни послушним,
дном речју она је била ледена санта, н
е није све. истинско знање значаја пи

усвојише, зависно од других узрока. Једном речју ја морам признати да за системе, методе, открића и.т.д. ни рођен нисам. Но из немогућности доћи до таких сјајних резултата као што су изналазак нове (корисне) системе, методи закона природе, не излазе и то да ја нисам к другом чему било способан и моћан...

Ја бејех бато и гладан и жедан, и го и бос, и сит и незадовољан, и задовољан и гладан, зао и презао, завистљив и злобан, хвалција и убојица, безобразан и куражан, плашљивац и стидљив, непоштен и варалица, кинош и прост, путовах пешке и на колима, на лађи и железници, мору и суши, спавах у добру и злу; видох народ бато, бејех у кући и богатој и сиромашној (особито), раскошној и скромној препуној свачега и (противуречје 4 основној форми елементарног мишљења — закону давања основе) и празној, но резултат свега тога ужасан је, — — — — — горе снуждих изнова да сам ја гори од свију њих... Све би могу рећи то је да желим ослободити се од оне којег од културе добио и велику част сам с... И када се ја будем уверио да се могу слажу с добром и благом, бар нести оценити могли, тада ћу рећи да сам ју т.ј. добио основу за даљи рад... — — — — — мој се о мени бринути из ових разлика ни врло добро, а друго, што сам се ја — — — — — чи: „буди ти практичнији, остави се п... — — — — — х, филолошких, антрополошких — — — — — они људи којима је хлеб осигуран“.

— — — — — љам и клањам се великој муци твојој

ни на Павла Павловића и Павла Поповића

3. — Професор Петар Павловић, доцент Српске земље, стриц Павла Павловића и Жујовић, професор Велике школе и др. 37.

Михаило Петровић није мислио да се може одатле и интересовање за професора 11; концепт писма професору Hermitage Петровићеве докторске тезе.

св. 3; концепт писма. Поред Mathieu С били ближи пријатељи и Sagnac, 1923.

Ибар код кога је Петровић изучио ригорозно (1888).

4. Петровић мисли на докторску дисертацију; Петровић је био обавезан

ЛИТЕРАТУРА

1. Д. С. МИТРИНОВИЋ: Прилози за биографију Михаила Петровића. Весник Друштва математичара и физичара НР Србије, Београд, 1960, XII, 1—2, стр. 143—175.
2. Д. ТРИФУНОВИЋ: Студентски период Михаила Петровића. Математички весник, Београд, 1967, 4 (19), 1, стр. 79—97.
3. Летопис живота и рада Михаила Петровића. Српска академија наука и уметности, Београд, 1968 (у штампи).
4. Инвентар књига Математичког кабинета. ДАС, Фонд БУ.
5. Годишњак САНУ за 1897. годину, стр. 150.
6. Споменца о отварању Универзитета. Београд, 1906, стр. 105—100.

